

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 657 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 250 คน

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณด้วยสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2548)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรสุ่ม

e^2 = ระดับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5

N = ขนาดจำนวนประชากร

$$n = \frac{657}{1 + 657 (0.05)^2}$$

$$n = 248.62$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จึงเท่ากับ 248.62 เพื่อความเหมาะสม ผู้ศึกษาขอใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

โดยแบ่งจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะศึกษาผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางตัวเลขสุ่ม (Table of Random Number) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$= \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารตำบลโพธิ์ประทับช้าง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านบึงโพธิ์	66	25
2	บ้านท่าบัวทอง	5	3
3	บ้านโพธิ์ประทับช้าง	100	38
4	บ้านวังกระโดน	106	40
5	บ้านท่าตะคล้อ	5	2
6	บ้านท่าพุดซา	77	29
7	บ้านหนองต้นไทร	37	14
8	บ้านท่ากว้าง	71	27
9	บ้านปากกระช่อง	70	26
10	บ้านบึงถึง	33	12
11	บ้านหนองกุ่ม	49	20
12	บ้านหนองไม้สูก	38	14
	รวม	657	250

ที่มา (องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง, ข้อมูลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อระเบียบ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัญหาของผู้สูงอายุและความต้องการสวัสดิการสังคม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว เกณฑ์ความสามารถแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร รวม 6 ด้าน ดังนี้

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	จำนวน 9 ข้อ
2. สวัสดิการด้านการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ	จำนวน 9 ข้อ
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	จำนวน 9 ข้อ
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน 7 ข้อ
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	จำนวน 7 ข้อ
- ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วน
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

โครงสร้างของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Linker's Scale โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมมาก
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาหลักการและทฤษฎี ขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3. นำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

4. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปหาคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านภาษา และมีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

4.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาพันธ์ เขตต์กัน อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.2. ดร.จิรภู่ สันติวงษ์สกุล อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3 ดร.โชติ บดีรัฐ อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) คัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง โดยได้ค่า $IOC = 0.98$

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชนในชุมชนตำบลไผ่รอบที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125 – 126) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สูตรหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบรัค (Cronbrach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .938

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวนทั้งสิ้น 250 ชุด และเมื่อได้รับมาก็ตรวจสอบการกรอกแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลโดยนำเสนอในรูปแบบของตารางและอภิปรายผลประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

รวมถึงการใช้เกณฑ์ในการแปลผลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Linker's แปลผลโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ความต้องการในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ความต้องการในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความต้องการในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมความต้องการทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด,

2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนความต้องการประสิทธิภาพในกลุ่ม

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของความต้อการแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 ค่าสถิติทดสอบ t - test

2.2 ค่าสถิติทดสอบ F - test